

# INHOUD.

## INLEIDING.

|                                                                                                                    | Bladz. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Over de Goddelijke Openbaringen . . . . .                                                                          | 1      |
| § 1. Over de natuurlijke middelen om God te kennen . .                                                             | 1      |
| § 2. Over de bovennatuurlijke openbaringen, . . . . .                                                              | 3      |
| [De openbaring aan Adam, blz. 4; — aan Noach; — aan Abraham; — aan Mozes, bladz. 5; — de Christelijke openbaring]. |        |

## EERSTE AFDEELING.

### OVER DEN BIJBEL IN HET ALGEMEEN.

|          |                                                                   |    |
|----------|-------------------------------------------------------------------|----|
| Hoofdst. | I. Titels van den Bijbel . . . . .                                | 6  |
| "        | II. Oudheid van den Bijbel . . . . .                              | 7  |
| "        | III. Voortreffelijkheid van den Bijbel . . . . .                  | 9  |
| "        | IV. Goddelijke ingeving van den Bijbel . . . . .                  | 11 |
| "        | V. Doel en bestemming van den Bijbel . . . . .                    | 12 |
| "        | VI. Echtheid van den Bijbel . . . . .                             | 14 |
| "        | VII. Onvervalschtheid van den Bijbel . . . . .                    | 17 |
| "        | VIII. De Kanon van den Bijbel . . . . .                           | 23 |
| "        | IX. Verdeelingen van den Bijbel . . . . .                         | 23 |
| "        | X. Overzettingen van den Bijbel . . . . .                         | 25 |
| "        | XI. Nederduitsche Bijbelvertalingen en de Staten-Bijbel . . . . . | 29 |

## TWEEDE AFDEELING.

### OVER HET LEZEN VAN DEN BIJBEL.

|                                                                                                                                  |                                                                       |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------|----|
| "                                                                                                                                | I. Over het recht en de verplichting om den Bijbel te lezen . . . . . | 35 |
| [De gelijkheid van allen, blz. 35; — de inhoud van den Bijbel, blz. 36; — het bevel van God; de overlevering der Kerk, blz. 37]. |                                                                       |    |

\*

|                                                                                               | Bladz. |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Hoofdst. II. Over de gemoedsgesteldheid, waarin de Bijbel behoort gelezen te worden . . . . . | 39     |
| III. Eenige regelen, ter bevordering van het vruchtbaar Bijbellezen . . . . .                 | 43     |

## DERDE AFDEELING.

### ONTLEDING VAN DE BOEKEN DES BIJBLES.

#### A. Oud Testament.

|                                                                                       |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Hoofdst. I. De Wetboeken . . . . .                                                    | 51 |
| § 1. Genesis . . . . .                                                                | 52 |
| § 2. Exodus . . . . .                                                                 | 55 |
| Opmerkingen over de tien plagen van Egypte . . . . .                                  | 57 |
| § 3. Levitikus . . . . .                                                              | 59 |
| § 4. Numeri . . . . .                                                                 | 60 |
| Iets over het legerkamp der Israelieten in de woestijn . . . . .                      | 62 |
| § 5. Deuteronomium . . . . .                                                          | 63 |
| II. De Geschiedboeken . . . . .                                                       | 64 |
| § 1. Jozua . . . . .                                                                  | 64 |
| § 2. Richteren . . . . .                                                              | 65 |
| § 3. Ruth . . . . .                                                                   | 67 |
| § 4. De twee boeken van Samuel . . . . .                                              | 67 |
| a. Het eerste boek van Samuel . . . . .                                               | 68 |
| b. Het tweede boek van Samuel . . . . .                                               | 69 |
| § 5. De twee boeken der Koningen . . . . .                                            | 70 |
| a. Het eerste boek der Koningen . . . . .                                             | 71 |
| b. Het tweede boek der Koningen . . . . .                                             | 72 |
| Gelijktijdig overzicht van de koningen van Juda en Israel . . . . .                   | 74 |
| § 6. De twee boeken der Kronieken . . . . .                                           | 77 |
| Vergelijking van de boeken van Samuel en der Koningen met die der Kronieken . . . . . | 77 |
| Overzicht van de overeenkomstige stukken . . . . .                                    | 77 |
| Lijst van de feiten, alleen in de Kronieken te vinden . . . . .                       | 78 |
| § 7. Ezra . . . . .                                                                   | 78 |
| § 8. Nehemia . . . . .                                                                | 80 |
| § 9. Esther . . . . .                                                                 | 81 |
| III. De Dicht- of Zedekundige boeken . . . . .                                        | 82 |
| § 1. Job . . . . .                                                                    | 82 |
| § 2. De Psalmen . . . . .                                                             | 84 |
| Verdeeling der Psalmen . . . . .                                                      | 87 |
| Tijddorde der Psalmen . . . . .                                                       | 88 |
| § 3. De Spreuken van Salomo . . . . .                                                 | 90 |
| § 4. De Prediker . . . . .                                                            | 91 |
| § 5. Het Hooglied van Salomo . . . . .                                                | 93 |

|                                                                                                       | Bladz. |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Hoofdst. IV. De boeken der Profeten . . . . .                                                         | 94     |
| § 1. Jesaja . . . . .                                                                                 | 97     |
| § 2. Jeremia . . . . .                                                                                | 99     |
| § 3. Klaagliederen . . . . .                                                                          | 101    |
| § 4. Ezechiel . . . . .                                                                               | 102    |
| § 5. Daniël . . . . .                                                                                 | 103    |
| § 6. Hozeä . . . . .                                                                                  | 105    |
| § 7. Joel . . . . .                                                                                   | 106    |
| § 8. Amos . . . . .                                                                                   | 107    |
| § 9. Obadja . . . . .                                                                                 | 107    |
| § 10. Jona . . . . .                                                                                  | 108    |
| § 11. Micha . . . . .                                                                                 | 109    |
| § 12. Nahum . . . . .                                                                                 | 109    |
| § 13. Habakuk . . . . .                                                                               | 110    |
| § 14. Zefanja . . . . .                                                                               | 110    |
| § 15. Haggia . . . . .                                                                                | 111    |
| § 16. Zacharia . . . . .                                                                              | 111    |
| § 17. Maleachi . . . . .                                                                              | 112    |
| § 18. Aanwijzing van de gelegenheid waarbij, en van<br>den tijd waarin de Profetien zijn geschreven . | 113    |
| § 19. Kort overzicht van de voornaamste voorzeggingen<br>betreffende den Zaligmaker . . . . .         | 119    |
| § 20. Tijdsorde van de boeken des Ouden Testaments .                                                  | 120    |
| V. Geschiedenis der Joden gedurende het tijdvak<br>tusschen het Oude en Nieuwe Testament .            | 121    |
| VI. Toestand der wereld tijdens de komst van<br>den Zaligmaker . . . . .                              | 127    |

## B. Nieuw Testament.

|                                                                             |     |
|-----------------------------------------------------------------------------|-----|
| VII. Inleiding . . . . .                                                    | 123 |
| § 1. Titel en inhoud van het Nieuwe Testament . .                           | 123 |
| § 2. Levensschetsen van de schrijvers van het Nieuwe<br>Testament . . . . . | 129 |
| 1. Mattheüs . . . . .                                                       | 129 |
| 2. Markus . . . . .                                                         | 130 |
| 3. Lukas . . . . .                                                          | 131 |
| 4. Johannes . . . . .                                                       | 131 |
| 5. Paulus . . . . .                                                         | 132 |
| Chronologisch overzicht van Paulus' leven .                                 | 132 |
| Overzicht van Paulus' reizen . . . . .                                      | 133 |
| 6. Jakobus . . . . .                                                        | 134 |
| 7. Petrus . . . . .                                                         | 134 |
| 8. Judas . . . . .                                                          | 135 |

|                                                                                                                                       | Bladz. |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Hoofdst. VIII. De Geschiedboeken . . . . .                                                                                            | 135    |
| § 1. Overzicht van de vier Evangelien . . . . .                                                                                       | 135    |
| § 2. Het heilig Evangelie naar Mattheüs . . . . .                                                                                     | 137    |
| § 3. „ „ „ „ Markus . . . . .                                                                                                         | 139    |
| § 4. „ „ „ „ Lukas . . . . .                                                                                                          | 139    |
| § 5. „ „ „ „ Johannes . . . . .                                                                                                       | 141    |
| § 6. Overeenstemming der vier Evangelien . . . . .                                                                                    | 143    |
| § 7. Wonderen van den Heer Jezus Christus . . . . .                                                                                   | 148    |
| § 8. Gelijkenissen van Jezus Christus . . . . .                                                                                       | 158    |
| § 9. Gesprekken en redevoeringen van den Heer Jezus Christus . . . . .                                                                | 152    |
| § 10. Overeenstemming der vier evangelische verhalen van het lijden, het sterven, de opstanding en de hemelvaart des Heeren . . . . . | 154    |
| § 11. De Handelingen der Apostelen . . . . .                                                                                          | 160    |
| § 12. Schets van de Handelingen der Apostelen, in verband tot de Zendbrieven . . . . .                                                | 163    |
| IX. De Leerstellige Boeken of Brieven, en in het bijzonder die van Paulus . . . . .                                                   | 164    |
| § 1. Brief aan de Romeinen . . . . .                                                                                                  | 165    |
| § 2. Eerste Brief aan de Korinthers . . . . .                                                                                         | 169    |
| § 3. Tweede „ „ „ „ „ . . . . .                                                                                                       | 171    |
| § 4. Brief aan de Galaten . . . . .                                                                                                   | 172    |
| § 5. „ „ „ Efezers . . . . .                                                                                                          | 174    |
| § 6. „ „ „ Philippensen . . . . .                                                                                                     | 176    |
| § 7. „ „ „ Kolossensen . . . . .                                                                                                      | 177    |
| <i>[Vergelijking tusschen de brieven aan de Efezers en de Kolossensen].</i>                                                           |        |
| § 8. Eerste Brief aan de Theessalonicensen . . . . .                                                                                  | 179    |
| § 9. Tweede „ „ „ „ „ . . . . .                                                                                                       | 180    |
| § 10. Eerste „ „ „ Timotheüs . . . . .                                                                                                | 182    |
| § 11. Tweede „ „ „ „ „ . . . . .                                                                                                      | 183    |
| § 12. Brief aan Titus . . . . .                                                                                                       | 185    |
| § 13. „ „ Filemon . . . . .                                                                                                           | 186    |
| § 14. „ „ Hebreërs . . . . .                                                                                                          | 187    |
| X. De algemeene Zendbrieven . . . . .                                                                                                 | 191    |
| § 1. De algemeene Brief van Jakobus . . . . .                                                                                         | 191    |
| § 2. Eerste „ „ „ Petrus . . . . .                                                                                                    | 193    |
| § 3. Tweede „ „ „ „ „ . . . . .                                                                                                       | 195    |
| § 4. Eerste „ „ „ Johannes . . . . .                                                                                                  | 197    |
| § 5. Tweede „ „ „ „ „ . . . . .                                                                                                       | 199    |
| § 6. Derde „ „ „ „ „ . . . . .                                                                                                        | 200    |
| § 7. Algemeene „ „ „ Judas . . . . .                                                                                                  | 201    |
| IX. Het Profetische Boek in het N. Testament                                                                                          | 202    |
| De Openbaring van Johannes . . . . .                                                                                                  | 202    |

|                                                          | Bladz. |
|----------------------------------------------------------|--------|
| Hoofdst. XII. Tijldorde van de Boeken des N. Testaments. | 207    |
| „ XIII. De Apokriefe Boeken . . . . .                    | 208    |
| Verloren geraakte Oorkonden . . . . .                    | 211    |

## VIERDE AFDEELING.

OVER DE LANDEN EN VOLKEN, DIE IN DEN BIJBEL GENOEMD WORDEN.

|                                          |     |
|------------------------------------------|-----|
| Inleiding. — Algemeen overzicht. . . . . | 212 |
|------------------------------------------|-----|

### A. Het Heilige Land.

|                                                                                                                                                          |     |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Hoofdst. I. Natuur- en Staatskundige gesteldheid van het Heilige Land . . . . .                                                                          | 214 |
| § 1. Namen, ligging en uitgebreidheid. . . . .                                                                                                           | 214 |
| § 2. Bergen, spelonken, dalen, vlakten en woestijnen. . . . .                                                                                            | 215 |
| § 3. Zeeën, meren, rivieren, beken, bronnen en putten . . . . .                                                                                          | 219 |
| § 4. Lucht- en grondgesteldheid . . . . .                                                                                                                | 221 |
| [Voortbrengzelen: <i>Plantenrijk</i> , blz. 222; — <i>dierenrijk</i> , blz. 225; — <i>delfstofteeljk rijk</i> , blz. 226; <i>landplagen</i> , blz. 226.] |     |
| § 5. Staatskundige verdeeling van Kanaän vóór de verovering door de Israëlieten . . . . .                                                                | 228 |
| § 6. Verdeeling van Kanaän naar de Twaalf stammen. . . . .                                                                                               | 230 |
| § 7. Verdeeling van het Israëlietische land in twee Rijken . . . . .                                                                                     | 233 |
| § 8. Verdeeling van Palestina onder de Syriërs en Romeinen ten tijde van Christus. . . . .                                                               | 233 |
| 1. Judea met de voornaamste steden . . . . .                                                                                                             | 233 |
| 2. Samaria „ „ „ „ . . . . .                                                                                                                             | 235 |
| 3. Galilea „ „ „ „ . . . . .                                                                                                                             | 236 |
| 4. Perea „ „ „ „ . . . . .                                                                                                                               | 237 |

### B. Landen buiten Palestina.

|                                                                                                                                                                                                                                                                                     |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| „ II. Landen buiten Europa. . . . .                                                                                                                                                                                                                                                 | 239 |
| § 1. Landen in Azië. . . . .                                                                                                                                                                                                                                                        | 239 |
| 1. Fenicië met de voornaamste steden. . . . .                                                                                                                                                                                                                                       | 239 |
| 2. Klein-Azië [ <i>Pontus</i> , <i>Paflagonië</i> , <i>Bitynië</i> , <i>Mysië</i> , <i>Troas</i> , <i>Jonië</i> , <i>Karië</i> , <i>Lycië</i> , <i>Pamfylië</i> , <i>Pisidië</i> , <i>Cicilië</i> , <i>Lykaonië</i> , <i>Frygië</i> , <i>Galatië</i> , <i>Kapadocië</i> ] . . . . . | 239 |
| 3. Armenië met de voornaamste plaatsen . . . . .                                                                                                                                                                                                                                    | 240 |
| 4. Syrië „ „ „ „ . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                          | 241 |
| 5. Mesopotamië „ „ „ „ . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                    | 242 |
| 6. Assyrië „ „ „ „ . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                        | 242 |
| 7. Medië „ „ „ „ . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                          | 243 |
| 8. Babylonie „ „ „ „ . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                      | 243 |
| 9. Elam „ „ „ „ . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                           | 244 |
| 10. Perzië „ „ „ „ . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                        | 244 |
| 11. Arabië [ <i>Moabieten</i> , <i>Edomieten</i> , <i>Amalakiëten</i> , <i>Kenieten</i> , <i>Midianieten</i> ] . . . . .                                                                                                                                                            | 244 |

|                                                                                                                                                                                                                                                      | Bladz. |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| § 2. Landen in Afrika . . . . .                                                                                                                                                                                                                      | 246    |
| 1. Egypte met de voornaamste steden, enz. . . . .                                                                                                                                                                                                    | 246    |
| 2. Ethiopië . . . . .                                                                                                                                                                                                                                | 247    |
| 3. Noord-Afrika [ <i>Lekubiëten, Lubiëten of Lybiëten,</i><br><i>Anamiëten, Ludiëten of Lydiëten, Kasluhiëten</i><br><i>of Kolcheëren, Puteëren, Cyreneëren</i> ]. . . . .                                                                           | 248    |
| 4. Ofir . . . . .                                                                                                                                                                                                                                    | 248    |
| Hoofdst. III. Eilanden in de Middell. en Egeesche zeeën                                                                                                                                                                                              | 248    |
| A. in de Middellandsche zee: Cyprus, Melite . . .                                                                                                                                                                                                    | 248    |
| B. „ „ Egeesche zee: Samothrace, Lesbos, Chios,<br>Samos, Patmos, Koös, Rhodus, Kreta (Kaftor),<br>Klauda . . . . .                                                                                                                                  | 249    |
| IV. Landen in Europa . . . . .                                                                                                                                                                                                                       | 249    |
| § 1. Griekenland [ <i>Macedonië, Illyrië, Griekenland,</i><br><i>Achaïë, Elise</i> ] met de voornaamste steden . . .                                                                                                                                 | 249    |
| § 2. Italië met de voornaamste steden . . . . .                                                                                                                                                                                                      | 250    |
| § 3. Spanje (Tharsis) . . . . .                                                                                                                                                                                                                      | 250    |
| C. Godsdienst, staatsgesteldheid, zeden en<br>gewoonten der Israelieten.                                                                                                                                                                             |        |
| V. Over de godsd. instellingen der Israelieten.                                                                                                                                                                                                      | 251    |
| § 1. Over den godsdienst van de aartavaders tot Mozes                                                                                                                                                                                                | 251    |
| [ <i>Offeranden, gebed, beloften, beënjdenis, sabbat,</i><br><i>Blz. 253</i> ].                                                                                                                                                                      |        |
| § 2. Over de godadienste instellingen door Mozes ge-<br>geven . . . . .                                                                                                                                                                              | 253    |
| § 3. Over de heilige, aan den openbaren eeredienst ge-<br>wijde plaatsen . . . . .                                                                                                                                                                   | 255    |
| 1. de Tabernakel [ <i>het brandoffer-altaar met zijn</i><br><i>gereedschap; — het koperen waschevat; — de</i><br><i>gouden handelaar; — de tafel der toonbroo-</i><br><i>den; — het reukoffer-altaar; — de ark des</i><br><i>verbonds</i> ]. . . . . | 255    |
| 2. De Tempel van Jeruzalem . . . . .                                                                                                                                                                                                                 | 257    |
| § 4. Over de priesterschap en de gewijde personen bij<br>de Israelieten . . . . .                                                                                                                                                                    | 260    |
| 1. de Hoogepriester [ <i>zijn gewaad</i> ]. . . . .                                                                                                                                                                                                  | 260    |
| 2. de gewone priesters [ <i>hun gewaad</i> ]. . . . .                                                                                                                                                                                                | 261    |
| 3. de Leviëten [ <i>hunne inkomsten</i> ]. . . . .                                                                                                                                                                                                   | 262    |
| 4. de Nethinim . . . . .                                                                                                                                                                                                                             | 263    |
| 5. de Nazireëren . . . . .                                                                                                                                                                                                                           | 264    |
| 6. de Profeten . . . . .                                                                                                                                                                                                                             | 264    |
| 7. de Schriftgeleerden . . . . .                                                                                                                                                                                                                     | 264    |

|                                                               | Bladz. |
|---------------------------------------------------------------|--------|
| § 5. Over de feesten en heilige tijden bij de Joden . . . . . | 264    |
| 1. de sabbat [ <i>synagogen, beambten</i> ] . . . . .         | 265    |
| 2. het sabbatjaar . . . . .                                   | 266    |
| 3. het groote jubeljaar of groote sabbatjaar . . . . .        | 266    |
| 4. het feest der nieuwe maan . . . . .                        | 267    |
| 5. het paaschfeest . . . . .                                  | 268    |
| 6. het pinksterfeest . . . . .                                | 269    |
| 7. het loofhutenfeest . . . . .                               | 269    |
| 8. het groote verzoenfeest . . . . .                          | 270    |
| 9. het purimfeest . . . . .                                   | 271    |
| 10. het feest der tempelwijding . . . . .                     | 271    |
| § 6. Over de godsdienstige plechtigheden der Joden . . . . .  | 272    |
| 1. de besnijdenis . . . . .                                   | 272    |
| 2. de offeranden . . . . .                                    | 272    |
| [1. <i>Aard: bloedige en onbloedige offers, blz. 273; —</i>   |        |
| 2. <i>soort en doel; dank-, brand-, zond-, schuld-,</i>       |        |
| 3. <i>tijd, blz. 275; — 4. plaats der offeranden; —</i>       |        |
| 5. <i>personen, belast met het offeren, en 6. plechtig-</i>   |        |
| 6. <i>heden daarbij gepaard.</i>                              |        |
| 3. de eerstgeborenen, de eerstelingen en de tienden . . . . . | 276    |
| 4. de reinigingen . . . . .                                   | 278    |
| 5. de eed . . . . .                                           | 278    |
| 6. de gelofte [ <i>korban</i> ] . . . . .                     | 278    |
| 7. het gebed . . . . .                                        | 279    |
| 8. het vasten . . . . .                                       | 280    |
| 9. de zalving . . . . .                                       | 280    |

## Hoofdst. VI. Geschiedenis van den godsdienstigen staat der Israëlieten . . . . . 281

|                                                                                                               |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| § 1. Van Jozua tot Salomo . . . . .                                                                           | 281 |
| § 2. Het rijk van Israel . . . . .                                                                            | 283 |
| § 3. Het Rijk van Juda . . . . .                                                                              | 284 |
| § 4. Gedurende de ballingschap en tot aan de verwoesting<br>van Jeruzalem door de Romsinen . . . . .          |     |
| § 5. De overlevering der Joden [ <i>Mischna, Gemara, Talmud;</i><br><i>Karatoten, Talmudisten</i> ] . . . . . | 287 |
| § 6. Joodsche sekten . . . . .                                                                                | 288 |
| 1. de Samaritanen . . . . .                                                                                   | 288 |
| 2. de Sadduceërs . . . . .                                                                                    | 289 |
| 3. de Farizeërs . . . . .                                                                                     | 289 |
| 4. de Essaeërs . . . . .                                                                                      | 289 |
| 5. de Schrift- of Wetgeleerden . . . . .                                                                      | 290 |
| 6. de Herodianen . . . . .                                                                                    | 290 |
| 7. de Galliers of Gaulonieten . . . . .                                                                       | 290 |
| 8. de Libertijnen . . . . .                                                                                   | 290 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Bladz. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| § 7. De Prosclieten en Grieksche Joden . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 290    |
| § 8. Over de afgoderij bij de Israelieten en naburige volken                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 292    |
| a. gesneden beelden [ <i>gouden half, efod, therafim</i> ]. . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 293    |
| b. valsche goden: [ <i>Baal, blz. 294; — Bel, Astoreth,</i><br><i>blz. 295; — Thammuz, Moloch, Dagon, Schedim,</i><br><i>(duicelen), blz. 295, 296; — Sukkoth-Benath,</i><br><i>Nergal, Asima, Kamos, Rimmon, Nisroch, Meni,</i><br><i>(getal), Nebo, Amon, Python (waarzeggende geest),</i><br><i>Diana, Jupiter, Mercurius, Kastor en Pollux,</i><br><i>blz. 296].</i> |        |
| c. tovenaars en waarzeggers [ <i>duicelskunnenaars</i> ] . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 296    |
| Hoofdst. VII. Over de staatkundige en burgerlijke instel-<br>lingen bij de Joden . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                               | 297    |
| § 1. Staatkundige en burgerlijke instellingen, door Mo-<br>zes gegeven . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 298    |
| [ <i>grootte raad, groot en klein sanhedrin, oudsten; rech-</i><br><i>ters en ambtlieden, blz. 299; — het koningschap en</i><br><i>de dienaren van het hof, blz. 300].</i> . . . .                                                                                                                                                                                       |        |
| § 2. Strafwetten en doodstraffen . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 302    |
| § 3. Over het krijgswezen [ <i>krijgslieden, wapenen, verde-</i><br><i>digingsmiddelen</i> ] . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                   | 304    |
| § 4. Over de schatkist en de schattingen . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 305    |
| VIII. Over het maatschappelijk en huiselijk leven<br>der Israelieten . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                           | 306    |
| § 1. Landbouw . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 306    |
| § 2. Veehoederij . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 307    |
| § 3. Koophandel . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 308    |
| § 4. Over de munten, gewichten en maten, die in den<br>Bijbel voorkomen . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 309    |
| I. Gewichten . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 309    |
| Hunne verhouding tot de Nederlandsche . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 310    |
| II. Munten . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 310    |
| Verhouding tot de Nederlandsche . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 312    |
| III. Maten . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     | 312    |
| Verhouding der lengte- en afstandsmaten tot<br>de Nederlandsche . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 313    |
| „ der inhoudsmaten tot de Neder-<br>landsche . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | 315    |
| § 5. Handwerken en ambachten, kunsten en wetenschappen<br>[ <i>Dichtkunst en muziek, blz. 317, 318.</i> ] . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                      | 315    |
| § 6. Over de tijdverdeeling . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 320    |
| Kalender der Joden, met aanwijzing der jaargetijden<br>en feesten . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 322    |
| § 7. Woningen . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 323    |
| § 8. Steden, vlekken en dorpen . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 324    |

|                                                                                                                                                                                                                                   | Bladz. |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| § 9 Reizen [ <i>karavans, herbergen, reiskleederen</i> ] . . . . .                                                                                                                                                                | 325    |
| § 10. Bezoeken, groetenis en gastvrijheid . . . . .                                                                                                                                                                               | 326    |
| § 11. Spijs en drank, maaltijden . . . . .                                                                                                                                                                                        | 326    |
| § 12. Kleeding . . . . .                                                                                                                                                                                                          | 329    |
| § 13. Huwelijken en betrekkingen tusschen de ouders en<br>hunne kinderen [ <i>huwelijk, veelwijverij, bijwonen,<br/>leviraat, ijverzucht, scheiding, echtbreuk; vaderlijk<br/>gezag, eerstgeborenen, erfdochteren</i> ] . . . . . | 330    |
| § 14. Slaven en armen [ <i>lijf-eigenen en dienst knechten; armen<br/>en bedelaars</i> ] . . . . .                                                                                                                                | 333    |
| § 15. Begrafenis- en rouwplechtigheden [ <i>klaagliederen, bal-<br/>saming, begraving, rouw</i> ] . . . . .                                                                                                                       | 335    |

## D. De Christelijke Godsdienst, zijne instellingen en plechtigheden, volgens het Nieuwe Testament.

### Hoofdst. IX. De Christelijke Godsdienst en zijne bediening 337

|                                                                                                                                                             |     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| § 1. De Christelijke Godsdienst . . . . .                                                                                                                   | 337 |
| § 2. De kerk van Christus . . . . .                                                                                                                         | 338 |
| Lijst der plaatsen, waarin het woord gemeente<br>voorkomt . . . . .                                                                                         | 339 |
| § 3. Ketterijen en sekten, die in het Nieuwe Testament<br>vermeld worden . . . . .                                                                          | 340 |
| 1. de Nikolaiten . . . . .                                                                                                                                  | 340 |
| 2. de Antichristen . . . . .                                                                                                                                | 340 |
| [ <i>Stoicijnen en Epikuristen, Blz. 341</i> ].                                                                                                             |     |
| § 4. De christelijke bediening. . . . .                                                                                                                     | 341 |
| [ <i>Apostelen, profeten, evangelisten, leeraars, onder-<br/>lingen, herders, diakenen en diakonessen, Blz. 342; —<br/>oplegging der handen Blz. 343</i> ]. |     |

### X. De Christelijke eeredienst, zijne instellingen en plechtigheden . . . . . 343

|                                                                                   |     |
|-----------------------------------------------------------------------------------|-----|
| § 1. Het gebed . . . . .                                                          | 344 |
| § 2. De heilige doop . . . . .                                                    | 345 |
| Plaatsen uit het Nieuwe Testament, die op den<br>doop betrekking hebben . . . . . | 345 |
| § 3 Het heilig avondmaal [ <i>agape</i> ] . . . . .                               | 346 |
| § 4. Wet en Evangelie . . . . .                                                   | 347 |
| § 5. De plichten der Christenen jegens God . . . . .                              | 353 |
| Lijst van de voornaamste plichten der Christenen                                  | 353 |
| Voorbeelden uit het gedrag der eerste Christenen                                  | 354 |
| § 6. Beloften van God aan zijne kinderen . . . . .                                | 355 |
| § 7. Aard van het Christendom en zijn invloed op de<br>menschheid . . . . .       | 357 |

## VIJFDE AFDEELING.

## OVER DE UITLEGGING VAN DEN BIJBEL.

|                                                                                                                                                                                                                                                              | Bladz. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Hoofdst. I. Over den zin der Heilige Schrift . . . . .                                                                                                                                                                                                       | 362    |
| § 1. Over den letterlijken en den geestelijken zin der Heilige Schrift . . . . .                                                                                                                                                                             | 361    |
| § 2. Regelen voor de uitlegging . . . . .                                                                                                                                                                                                                    | 364    |
| II. Over de symbolische en figuurlijke taal van den Bijbel . . . . .                                                                                                                                                                                         | 363    |
| III. Alfabetische lijst en verklaring van symbolische en andere figuurlijke namen en woorden in den Bijbel . . . . .                                                                                                                                         | 367    |
| IV. Eenige eigenaardige Bijbelsche uitdrukkingen en spreekwijzen . . . . .                                                                                                                                                                                   | 377    |
| § 1. Hebreeuwsche spreekmanieren . . . . .                                                                                                                                                                                                                   | 377    |
| § 2. Eenige bijzondere Bijbelsche uitdrukkingen en spreekwijzen. [ <i>Betreffende God den Vader, — den Zoon, — den Heiligen Geest, — den mensch in zijn natuurstaat, — het Evangelie, — den mensch in den staat der genade, — de rechtvaardiging</i> ] . . . | 379    |
| V. Over de uitlegging van leerstellingen, beloften, bedreigingen, voorschriften en gelijkenissen . . . . .                                                                                                                                                   | 383    |
| § 1. Leerstellingen . . . . .                                                                                                                                                                                                                                | 383    |
| § 2. De beloften der Schrift . . . . .                                                                                                                                                                                                                       | 385    |
| § 3. De bedreigingen der Schrift . . . . .                                                                                                                                                                                                                   | 386    |
| § 4. De voorschriften des Bijbels . . . . .                                                                                                                                                                                                                  | 387    |
| Regelen ter verklaring der Tien Geboden . . . . .                                                                                                                                                                                                            | 387    |
| § 5. De gelijkenissen . . . . .                                                                                                                                                                                                                              | 388    |
| Lijst van gelijkenissen, die in het Oude Testament gevonden worden . . . . .                                                                                                                                                                                 | 389    |
| VI. Over de uitlegging der typen . . . . .                                                                                                                                                                                                                   | 390    |
| § 1. Wat typen zijn . . . . .                                                                                                                                                                                                                                | 390    |
| § 2. Hun bestaan, aard en kenmerken . . . . .                                                                                                                                                                                                                | 392    |
| § 3. Regelen om de typen wel te beoordeelen . . . . .                                                                                                                                                                                                        | 394    |
| § 4. Oorzaak der typen en hun getal . . . . .                                                                                                                                                                                                                | 396    |
| § 5. Voordeel voor den Christen, uit de leer der typen te trekken . . . . .                                                                                                                                                                                  | 397    |

|                                                                                          | Bladz. |
|------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Hoofdst. VII. Over de uitlegging der voorzeggingen . . .                                 | 399    |
| § 1. Voorzeggingen betreffende den Heer Jezus Christus                                   | 402    |
| § 2. Vervulde voorzeggingen . . . . .                                                    | 418    |
| 1. De Arabieren . . . . .                                                                | 419    |
| 2. De Joden . . . . .                                                                    | 420    |
| 3. Het Joodsche Land . . . . .                                                           | 422    |
| 4. Idumée . . . . .                                                                      | 424    |
| 5. Egypte . . . . .                                                                      | 426    |
| 6. Ninevé . . . . .                                                                      | 428    |
| 7. Babylon . . . . .                                                                     | 439    |
| § 3. Nog niet vervulde voorzeggingen . . . . .                                           | 434    |
| § 4. Profetiën, betreffende den staat der Kerk en het<br>Godsrijk op aarde . . . . .     | 439    |
| VIII. Over de duisterheden of schijnbare tegen-<br>strijdigheden in den Bijbel . . . . . | 440    |
| IX. Over de beteekenis der eigennamen in de<br>Schrift . . . . .                         | 443    |

## ZESDE AFDEELING.

### AANHANGSEL.

|                                                                                      |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| I. Plan om den Bijbel in een jaar door te lezen                                      | 447 |
| II. Tijdtafel van den geheelen Bijbel . . . . .                                      | 452 |
| III. Alfabetische lijst van Bijbelsche eigenna-<br>men en hunne beteekenis . . . . . | 459 |